

УДК 351.9

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ І СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Ляшевська О. І.,
доцент кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, канд. наук з держ. управління

Давиденко А. В.,
студент Національного університету цивільного захисту України

Мазченко В. А.,
курсант Національного університету цивільного захисту України

Як складова частина державного управління державна служба спрямована на задоволення потреб суспільства, забезпечення захисту основних прав і свобод людини і громадянина, послідовного і сталого розвитку країни та поступового входження її до європейської спільноти¹.

Державна служба в Україні визнається одним із важливих інститутів у справі формування і розвитку державності, від якого залежить функціонування всієї суспільно-політичної системи, виконання різноманітних завдань і функцій сучасної держави. Державна служба виступає основою сучасного державного будівництва та здійснює свій вплив на всі найважливіші конституційно-правові формування.

Загальновизнаного поняття явища «державна служба» в науковій літературі не існує, а у багатьох державах використовується схожий термін «public service», який можна інтерпретувати і як «державна», і як «публічна» служба. Однак визначення поняття «державна служба» закріплене в чинному Законі України «Про державну службу» від 10.12.2015 №889-VIII, у ст. 1 якого зазначено, що державна служба в Україні – це професійна діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержують за-

¹ Венедиктов В. С. Організаційно-правові засади управління державною службою в Україні : наук.-практ. посіб. / В. С. Венедиктов, М. І. Іншин, О. М. Ключев та ін. Х. : Вид-во Харків. нац. ун-ту внутр. справ, 2006. С. 8.

робітну плату за рахунок державних коштів. Ці особи є державними службовцями і мають відповідні службові повноваження.

Однак більшість положень Конституції України опосередковано стосується такого інституту, як державна служба. Отже, важливими для функціонування державної служби є, зокрема, конституційні положення, відповідно до яких визначаються права людини (розд. II Конституції). Діяльність державних органів має бути спрямована на дотримання та захист конституційних прав і свобод громадян. Саме державні службовці мають забезпечувати виконання таких конституційних положень, як право на рівність перед законом і недопущення дискримінації (ст. 24), право не бути позбавленим громадянства або бути вигнаним (ст. 25), право на життя (ст. 27), захист гідності і заборона катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (ст. 28), свобода від свавільного арешту чи затримання (ст. 29), право на звернення до органів державної влади (ст. 40), право на житло (ст. 47), шлюб (ст. 51), права дітей (ст. 52), право на непідкорення явно злочинним наказам (ст. 60), норма проти ризику двічі нести кримінальну відповідальність за один злочин (ст. 71), презумпція невинуватості (ст. 62), право на захист у кримінальній справі та право засудженого користуватися всіма правами людини та громадянина, за винятком обмежень, які спеціально встановлені вироками суду (ст. 63)¹.

Відтак саме основоположний нормативно-правовий акт України визначає та передбачає необхідність забезпечення створення та ефективної діяльності інституту державної служби в Україні. Важливо звернути увагу на концептуальні документи, що визначали рух щодо реформації державної служби на шляху до впровадження стандартів та принципів доброго врядування ЄС.

Аналізуючи положення Стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2022 року, варто відзначити, що частина положень не є принципово новими, а більшість можливих варіантів розвитку проблем та й самі проблемні питання організації ефективної діяльності державної служби не змінюються протягом досить тривалого часу, про що свідчать положення Стратегії реформування системи державної служби в Україні 2015 року. Уявляється логічним, що означені проблеми криються в особливостях національного державотворення, проблемах системного підходу до їх вирішення та нечітко розкритих стратегічних питаннях побудови української моделі державної служби.

¹ Державне управління в Україні : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. Б. Авер'янова. К. : Юрінком Інтер, 1999. С. 147.

Реформування та якісне державне управління, а разом з ним і державна служба, так чи інакше знаходяться в площині політичного простору конкретної країни, особливо в умовах демократичних змін в країнах, що розвиваються. Відтак зусилля щодо ефективного впровадження сучасних тенденцій реформування державної служби залежать від політичної волі присутньої політичної еліти та її здатності до реагування на зміни суспільних настроїв з метою забезпечення стабільного та поступового розвитку.

УДК 35.08

ПОНЯТТЯ ПУБЛІЧНОЇ (ДЕРЖАВНОЇ) СЛУЖБИ ТА ПУБЛІЧНОГО СЛУЖБОВЦЯ: ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Матчук С. В.,
викладач кафедри адміністративного права і процесу Національної академії внутрішніх справ, канд. юрид. наук

Матчук В. Б.,
студент Національної академії внутрішніх справ

Впродовж останніх десятиліть постійно змінюються структура та функції органів публічної влади на всіх її рівнях. Ринкова економіка та розвиток громадянського суспільства висувують потребу перетворення бюрократичного апарату на ефективну систему урядування, що слугуватиме людям. Стратегічним завданням адміністративної реформи стало запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади і місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних послуг¹.

Нині одним із напрямків здійснення реформ в Україні є досягнення такого ступеня розвитку суспільних відносин, за яких мінімізуються будь-які порушення прав та охоронюваних законом інтересів кожного члена суспільства. Саме тому питання дотримання законності, верховенства права, прав людини і громадянина та інших принципів правової держави особливою категорією суб'єктів – публічних службовців під час виконання функцій та обов'язків, покладених на них державою, набувають важливого

¹ Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні. Указ Президента від 22.07.1998 р. № 810/98 // Офіційний вісник України. 1999. № 21. Ст. 943.